

ORATIO

DE

UTILITATE

Unionis Britannicæ & Gloria

AD

AUCTORES

EJUS REDITURA,

APUD

ILLUSTRISSIMUM ANGLIÆ SENATUM

HABITA.

A

Doctore JOHANNÉ ANGELO BERNIERA,
in Lingua Italica in Londinenſi Urbe Concionat.

LONDINI:

Sumptibus Authoris, MDCCVII

OF THE ARTS

AND

OF THE MIND

AND

OF THE BODY

OF THE SENSES

OF THE PASSIONS

OF THE AFFECTIONS

OF THE FACULTIES

OF THE HUMAN NATURE

LONDON:

Printed by J. Sturges, at the Press of the Royal Society.

ILLUSTRISSIMIS EXCELLENTISSIMIS

A C

SAPIENTISSIMIS VIRIS

E X

Utriusque Gentis Utroque Ordine,

A SERENISSIMA & AUGUSTA

REGINA.

A D

Unionem Æternam

INTER

ANGLOS & SCOTOS

PROCURANDAM,

SELECTIS.

Hanc de tam arduo opere feliciter absoluto

ORATIONEM

L. M. Q. D. D.

JOHANNES ANGELUS BERNIERA, *Anglicanae*
Ecclesiae Presbyter, & in Italica Lingua
Concionator.

ORATIO
DE UTILITATE
UNIONIS BRITANNICÆ.

UT in publica populorum nationumve
felicitate singulos etiam lætitiæ signa
non segniter edere oportet; utque
palam, si cui forte fiducia fuerit, celebrâsse
vel voce vel scripto communis gaudii Mate-
riam laudi semper est habitum; ita me non
ineptè facturum existimavi, si ingenii qualem-
cumque operam ad ea quæ à vobis gloriôsè
hoc tempore constituta sunt, commemoranda
accommodarem, adeoque universæ Anglorum
genti, ob rem diu desideratam, nunc autem fe-
liciter pertractatam & absolutam gratulâri non
dubitarem. Multa, quibus abunde pateat
Anglos ut virtute insignes, ita prudentes sem-
per habuisse rerum suarum arbitros, cum ex
superiorum temporum memoria, tum ex an-
nâlium & monumentorum vetustate proferri
possunt

2 ORATIO *de* UTILITATE

possunt. Dum bellorum excutio rationem ; dum constantiam in obeundis prò patria periculis, dum gloriæ semper optimis laudatum amorem, non facile inveniri video, qui Anglis sint præferendi. Dum pacis artes, dum civilium negotiorum expendo administrationem, temperare mihi non possum, quin beatissimos eosdem prædicem. Non defuere Reges, non Proceres, non aliorum ordinum cives, qui in constituendis summa æquitate rebus, qui in augendis & tuendis voto dubium an successu meliori, universæ gentis commodis operam omnem & fidem adhibuerint. Si partium studium, si veri ignorantia aliquando fecit, ut non perinde exteri id intelligerent, Vestris, Illustrissimi Proceres, temporibus illud evenit, ut, quibuscunque peritius judicandi facultas concessa, iisdem ultrò fateri lubeat, non aliunde, quam à vobis, optimorum in recte instituenda republica consiliorum exempla peti debere. Per vos ostenditur, qua ratione firmâ & æternum duraturâ validissimas inter gentes societas iniri possit. Per vos Europa, per vos humanum genus discet, quomodo recisis penitus dissidiorum causis coalescere debeant vires, ex æmulatione alioquin mutua, paucorumve subinde pravitate collidendæ & debilitandæ.

Fuisse

Fuisse inter veteres satis constat, qui decem aut plures etiam annos componendæ insumpserit orationi, ut habita eadem in celeberrima Græciæ panegyri suaderet concordiam, utque ostenderet, quam pulchrum id futurum esset, si positis inter se certaminibus, in commune aliquod fœdus coirent Græci, junctas exinde Vires, ubi externo cum hoste res foret, felicissimo haud dubiè eventu opposituri. Quod si fieri potuissent quæ suadebantur, non ne altero credimus decennio, aut majori spatio, laboraturum fuisse oratorem, ut quæsitissima, omnique arte perfecta gratulatio adhiberetur? Mihi ita videtur, dum id, quod alibi frustra aliquando prudentes monuère, apud Vos tanto bonorum studio, tantoque omnium consensu perficitur, fore utique ut dum adhuc excellentiora tam eximium argumentum meditantur ingenia, non vanus videndus sit meus hic conatus qualitercunque rem tanta prædicatione dignam celebrandi atque illustrandi. Si facultatem, si facundiam non eam adfero, quam poscit argumenti nobilitas; ^{at} ipsa voluntatis animique significatio, & sermone quantumvis tenui concepta gratulatio, ut spero non displicebit. Inconditas militaris turbæ acclamationes præstantissimorum Ducum fortitudo

4 ORATIO de UTILITATE

non respuit. Vulgi & vilissimæ etiam plebis
 iudicio gaudere videmus exercitatissimos in
 omni prudentiæ genere viros, dum intelligi,
 quæ suorum sit consiliorum salubritas, senti-
 unt. Memoria proditum est Regem Persa-
 rum Artaxerxem, quum morem gentis secu-
 turus Sinætes non aliud haberet, quod offeret,
 oblatam etiam aquam, fluvio Cyro haustam,
 non aspernatum, sed donis voluntatem ho-
 minis prosecutum. Similis me spes tenet non
 rejectum iri orationem, quæ si parum fortasse
 culta & magnifica, non sine manifestissimis
 tamen venerabundi quam maxime animi indi-
 ciis Vestrarum in laudum versatur commemo-
 ratione ea, cui inusitati res exempli occasio-
 nem præbet. Ab eo tempore quo post lon-
 ga & truculenta inter duas gentes bella, Dei
 providentia singulari factum est ut eosdem
 Reges & Angli habuerint & Sooti, tractatum
 aliquoties de unienda ita utraque gente, ut
 non gemina regna, sed unum esset. Arduum
 fuit opus facere, ut, posita omni contentione,
 in commune tot populorum commodum una
 in curia consultetur. Si reliquarum gentium
 mores respicias, cariturum exitu votum vide-
 ri potuit. Illustri argumento declaratur, quam
 sit insignis, quamque longe supergressa humani
 in-

UNIONIS BRITANNICÆ. 5

ingenii consuetudinem vestra sapientia. Cœlestine etiam favori annon successum imputemus? Certe propitio numine, sic fas est, juvari vos credimus dum tanto tamque gravi super negotio, coitur, tractatur, convenit. Gaudēt, exultant, & vestri, & jam non alterius regni cives Scoti. Probant, an mirantur dixerim saluberrimum consilium exteri, imitaturi haud dubiè, si qua detur facultas? Prædicabunt & Posteritati id magna cum laude commendabunt, quotquot animum ad acta hujus temporis annalibus condenda adjecerint. Id quod priscis temporibus in honorem Imperatorum Romanorum bene de Republica meritorum factum est, ut nummis, fidelissimis rerum testibus, gloriosa adderetur inscriptio, FELICITAS TEMPORUM, illud profecto Vobis optimo jure debetur. Dubitatne aliquis an notabilis quidem in pulcherrimo Unionis Vestræ instituto sit gloria? Nimis, per Deum immortalem! ignorat, qualis demum laudanda sit rerum publicarum administratio. Est utique gloriosum insigni utramque obstrinxisse gentem Beneficio, immo maximo beneficio obstringi dico Britannicas gentes, dum prudentissimo instituto rationes ita ordinantur, ut ex geminis una fiat. Equidem
non

6 ORATIO *de* UTILITATE

non video quid fieri potuerit, unde plus commodi fructusve sperandum sit. Si lubet altius rem repetere, in universum nihil magis optabile Hominum generi, quam ut plurimorum inter se sit conjunctio & nexus. Miseram fuisse quis dubitet temporum conditionem; quibus sejunctæ adhuc familiæ suas sibi res singulæ habuerunt; tutius contra agi coepisse, ubi inventæ fuerunt artes, regna & civitates instituendi? Quod si plenius intellectum esset, quanto plures ad commune fœdus se adjungant, eo pulchriorem esse domitatum, & validiores adversus vim aliunde ingruentem vires, multo majus in Societatem coeundi Studium ubique deprehensum fuisset. Obstitit etiam paucorum subinde pravitas, aut nimis commune omnibus vitium æmulationis, quo minus cupide passim conspiratum fuerit in tam salutari opere. Quidquid fuerit, usus docuit feliciores esse gentes, quæ non in varias distractæ partes varias haberent respublicas. Exemplis, quæ suppetunt, optime conficitur id quod quærimus. Cogitemus primo antiquæ Græciæ faciem. Non facile quis Athenienses, Spartanos, aliosve ejusdem gentis populos parvi fecerit, si belli, si pacis artes, quibus inclaruere, respiciat.

Veram

Veram singuli dum suas rationes ab aliis segregatas habent, stimulantibus variis causis, in pervicacia aliquando certamina prolapsi, ita mutuis cladibus attrivere vires, ut mox Macedonum, qui prius in clientela fuerant, jugo cervices plerique submittere coacti sint. Factum id non esset, si una fuisset respublica, una curia, in qua de communi universorum salute tractari potuisset, sique eodem ab omnibus animo obviam itum esset invalescentibus vicini regni opibus. Cum Persis occurrere illos totis viribus oportuit, imminabat jam ingens periculum ex dissensione. At callide Themistocles fecit, ut pene inviti universis viribus apud Salamina dimicarent. Pars Themistocli talis Unionis Principes, similes enim rerum exitus quum rarius sperari deberent, utilius utique fuisset ita unire omnes Græciæ civitates, ut non diversa a singulis consilia identidem capi possent. Expendamus contra Romani Imperii ingenium. Crevit id quidem à tenuibus initiis ad immensam magnitudinem. An solis autem unius Urbis deberi armis credimus, quod tam variae tan dissitæ gentes perdomari & in officio retineri potuerint? Imo prudentia extollenda, quæ fecit ut primum Latini, mox omnis Italia,

8 ORATIO *de* UTILITATE

Italia, data civitate, in fidam societatem adscisceretur. Illud antequam factum esset nimis crebra domi & in vicinia bella, haud unquam fere deficientibus causis, non sine pernicie summæque rei discrimine oriebantur. Verum simulac sublata omnis materia querelarum, quæ antea moveri poterant, dum credebant nonnulli iniquius se habitos, simulac inquam imperium non ad unius Urbis homines, sed ad universam perinde Italorum gentem pertinere cœpit, ex eo solida domi quies. Arma si qua moverentur, illorum fama, non etiam sensus ad Italiæ populos perveniebat. Quid Imperatores memorem? illos unquam hanc Reipublicæ sapientiam sequi pudit? Imo ex provinciarum copia optimis quibusque in senatum lectis, in æquam societatem admisisse videntur omnes, qui sub imperio erant. Claudio Cæsari aliquando Primores Galliarum in curiam Romanam adscituro fuerunt qui obniterentur. Responsum a Principe, gravi quidem, & probata mox omnibus oratione, factumque sine mora Senatus-Consultum in ipsius sententiam, ut memorat prudens ille annalium scriptor Tacitus. Videtis, illustrissimi Proceres, ex utraque & Græcorum & Romanorum gente duci posse argumentum, quo

quo clucide admodum ostendatur unionis Vestræ utilitas. Græci dum singuli singulas habent respublicas; dumque in mentem nunquam venit maiorem aliquam & communem ex omnibus constituere, alienum subiêre imperium. Romani ex omni Italia quasi unam quandam civitatem facientes & domi res habuere quietas, & adversus externos florûere, totum pene orbem sibi subjecêre. Provincias, ne status sui pœniteret, & ipsas quasi in partem summæ curæ vocârunt. Adeo illis perspectum fuit satius esse ut plurimi ad societatem imperandi admittantur, quam ut relinquatur occasio se segregatam aliquam a reliquo corpore rempublicam optandi. Quis quæso non sentit quam recte colligam unionem Britannicam obviam futuram malis, quæ Græciæ evenêre, assecuturam autem commoda quæ Romani ex tam prudentibus consiliis percepêre. Verum si quis putet omittenda antiqua ista, & è recentiorum potius temporum exemplis demonstrandum, quantæ fraudi soleat esse sejunctio regnorum & civitatum, quantoque sit utilius ut in ardorem societatem, ubi facultas datur, duo regna coeant, habemus sane illustrissima, quæ tamen singula percensere pene supervacuum, quum pauciora sufficiant. Germaniæ

10 ORATIO *de* UTILITATE

vires gentisque robur nemo est quem, puto, lateat. At non semper res illi ex voto cedunt. Manifestior omnino causa, quam ut multis eandem explicare opus sit. Sejuncti à se invicem singularum ditionum Domini aut liberæ imperii Urbes vinculo non satis firmo constringuntur. Inde fit ut nec motus subinde cessent interni, nec prompte satis ab universis communi hosti occurratur; quod utique fieret, si caperet natura regiminis arctiorem aliquam conjunctionem. Forte, exemplum Unionis Britannicæ aliquando efficiet, ut intelligatur error à tam diversa non sine perniciæ mutua cupientibus. Aliasne etiam gentes enumerem, quibus nocet illa rerum publicarum multitudo & divisio? Missis ambagibus veniam ad id, quod maxime proposito meo inservit. Septentrionem & quæ ibi regna cogitemus. Nimis in historia hospes sit oportet, qui ignoret eosdem aliquandiu Reges Sueciam habuisse & Daniam. Lege etiam sancitum videmus, ne unquam iterum sejungerentur regna, quæ ut in perpetuum coalescerent utriusque intererat. Nonne eadem hæc ratio eum hodierna regiminis Britannici forma? At mox ruptâ concordia bini rursus Reges placere. Hinc non modo virium minus adversus
exteros,

UNIONIS BRITANNICÆ. 11

exteros, sed inter ipsos Danos, & Suecos gravissimis aliquoties bellis certatum, cladibusque mutuis vires utrinque attenuatæ. Obviam iri potuisset calamitatibus, si solertiæ satis fuisset ad perficiendam istiusmodi unionem, qualis ex hoc tempore Britannicas conjunget gentes. Fuit quoque inter has olim dissidium, quod non levi sanguine viriumque jacturâ sæpe stetit. Sigillatim de vetustis Britannorum Regulis, deque illâ, quæ post finem Romanæ potestatis fuit, Heptarchiâ agi potest. Verum hoc precipue ostendendum, quomodo sequenti etiam tempore, quum jam Anglorum res in unum coaluissent regnum, inter ipsos & Scotos gravissima identidem certamina intercesserint. Imo postquam, Scotici Reges ex Successionis jure tam Angliæ quam Scotiæ Sceptra gesserunt, & totius insulæ res curare nondum ea fuit concordia, ut illam prudentiores aliquando abrumpendam non subvererentur. Unioni, quæ nunc utrique Regno placet, in posterum solida felicitas erit imputanda. Per unionem hanc penitus tollitur quidquid unquam novam certaminum materiam suggesturum videbatur. Hoc institutum, tanquam summi momenti, tanquam salutare, in primis celebrandum. Regum conditionem si spectemus, erit illa ex hoc tempore

magis commoda. Non opus erit vereri amplius, ne, quod pro altera parte iudicium tulerint, aut consilium ceperint alteri displiceat. Procerum utriusque gentis voluntas multo erit conjunctior, dum non in gemina, sed in eadem curia consultabitur. Civium fors longe beatissima. Junctis totius insulæ opibus, nihil est, quod unquam periculi metum intentet. Non redibunt funesta tempora, quibus de finibus aliave causa disceptetur. Hostibus quidem externis adeo in mentem non veniet Florentissimam rempublicam lacerare, ut multo magis litium, si quæ ortæ fuerint apud se finem inde & remedium petitori sint libenter. Id quod antea aliquoties jactatum est de vestra insula, eam ut orbe reliquo divisam, sic nobiliores tamen inter Europæ partes ejusmodi vim tenere, ut pro momento alterutras prævalere non sinat, illud in posterum luculentius aliquanto intelligetur. Gaudeat Europa, gaudeat Christianus orbis. Si quæ bellorum causæ vel cupidè a nonnullis ferantur, aut ipso factorum ordine inciderint, nihil est periculi. Nihil habet jam Britannia quod ipsam distineat, vires, quæ abundè suppetunt restituendæ aliis paci impendentur. Vos ipsi, Illustrissimi Proceres, quæ ex præstantissima hac vestra unione

non

non ad vestros modo cives, sed ad humani generis non contemnendam partem redundatura sit utilitas, vos inquam ipsi longe melius intelligitis, quam ego pro tenuitate ingenii mei explicaverim.

Ad illud venio, quod mearum hic partium est. De laude & insigni gloria, quæ sequatur neesse est tam felicitis instituti autores, agendum. Solent magni fieri viri fortes, & heroes, quorum constantia, & virtute ingenia feliciter geruntur bella, quique vi armorum populorum opes augere nōrunt. Cupidius tamen celebrari nomina eorum, qui legibus pacisque artibus rerumpublicarum, quibus præsunt, felicitatem firmant; quique adeo sine sanguinis effusione, sine urbium ruina, sine agrorum vastatione civibus suis commodi aliquid, aut securitatem majorem quærunt. Quanto hoc humanitati magis conveniens, eo etiam favore & vera laude dignius. Habeant suos admiratores, quorum ferro contusa hostium crudelissimorum atque infestissimorum ferocia. Magis laudandi per quos effectum, ut domi, omnibus recte compositis, ea sit rerum facies, qua hostes ab inferendo bello deterreantur. Ita videmus fieri solere, ut qui per fas, & nefas aut proferendorum
finium,

14 ORATIO de UTILITATE

finium, aut parandæ gloriæ occasionem cap-
 tant, eo potissimum vim intentent, ubi pa-
 rum concorditer sibi obviam itum iri existi-
 mant. Quos vident nullis dissensionum cau-
 sis distringi, eosdem aggredi non æque lu-
 bet. Validissimum hoc est rerumpublicarum
 tutamen, nulla intus laborare discordiâ, nul-
 la inter ordines & membra invidiâ aut æmu-
 latione. Harum causas qui tollunt, illi verè ci-
 vium conservatores, & salutis publicæ defen-
 sores appellandi, illorum nomina majori curâ
 æternitati commendanda. Inter omnes autem,
 ad quos tale decus pertinere ex ullis aut ve-
 teris aut recentioris ævi monumentis discimus,
 non inveniuntur, qui Vobis Illustrissimi Pro-
 ceres dubiam in hoc genere palmam fecerint.
 Allegari potest laudabile amnestias institutum,
 quo firmata tandem concordiâ in^{ter} Athenien-
 ses, postquam hostium in morem crudeliter
 diu cives cum civibus dimicâssent. Facit huc
 quoque plebis Romanæ, quum infensa Patri-
 bus solitudinem urbi minaretur, revocatio.
 Verum quam exigua hæc aut similia præ Ve-
 stra unione, quâ non unius inter urbis cives,
 sed duas inter validissimas gentes ea ratio
 initur, ut quietem earum & felicitatem nullæ
 unquam causæ concussuræ, ne dum labefacta-
 turæ,

turæ sint? Quod si quis recensendos hic, & comparandos vobiscum existimet eos, quorum opera percussa aliquando fœdera, post graves bellorum diu tractorum injurias, magno equidem in errore versari eundem dixero. Minus est contrahere amicitias ad breve fortasse tempus duraturas, nec difficile admodum conciliare tandem animos, quos jamdudum sævitiae cladiumque mutuo illatarum satietas cepit, quosque adeo evidentior necessitas cogit conditiones aliquas pacis non aspernari, dum redeat opportunitas meliori spe omissum certamen retractandi. Aliud longe est æterna, & nunquam rumpenda vinculanectere. Majoris aliquanto operis integris utrinque viribus fidentes ad amplectendam propiorem inducere societatem, quam non damnorum forte acceptorum tædium, sed solus futuri improvisis olim ex causis dissidii metus suadet. Labet similitudine uti, & civilia negotia cum navigantium sorte conferre. Fingamus gubernatorem aliquem eo tempore, quo timendi ventorum turbines, & maris ira, vela dare ausum. Laudabitur ars & vigilantia, si ortâ jam tempestate subducere periculo vectores noverit. At multo magis laudabitur peritia & prudentia, si præviso discrimine non solverit,

16 ORATIO *de* UTILITATE

rit, tutoque in portu navim continuerit. Imo Medicorum genera in exemplum veniant. Aliis datum sanare morbos, & mitigatis, quæ invaluerè, humorum vitiiis vigorem reddere; aliis causas futuri fortasse mali etiam in antecessum tollere. Habendum sane in pretio auxilium, quo laborantes à perniciè retrahuntur. At præcipuâ dignum palmâ nondum præsentis materiam pestis corrigere & ejicere. Plane Vobiscum, Illustrissimi Proceres, res ita se habet. Multum vobis debituræ erant Britannicæ gentes, si medelam adhiberetis calamitatibus, quæ jam obvenissent. Majus aliquid præstatis, curatis mirabile dictu! Ne unquam nascantur. O felices! O omni laude ad cælum efferendos! Non præsentia emendatis, non remedio jam indigentibus succurritis. Omnino, ne aliquando eodem opus sit, perficitis. Futuro, quod negatum fere humanæ creditur prudentiæ, prospicitis, & seræ posteritatis otio consulitis. Si recte ratio ineatur, video non ab utilitate tantum commendari debere unionem Vestram, sed & illud accuratius considerandum esse quam non vulgari sed inusitata prorsus opus sit prudentia ad expediendum tanti momenti consilium. Si etiam levi tantum operâ & facili
ratione

ratione sanciri posset pulcherrimi exempli societas ipsum nihilominus ob fructum, qui percipietur longe uberrimus, non caritura sua laude res fuit. Augetur insigniter gloria ex eo, quod negotio quantumvis difficili & arduo successus non defuerit. Inventum iri non inficior quosdam hebetis adeo ingenii, ut, quum nihil unquam admirari subeat, vestrum quoque hoc opus quanti moliminis fuerit, minus intelligant. Excellentissimorum quidem artificum solertiam non omnes perinde capiunt, licet invidia majus aliquid præstiterint, quodque in oculos vel aliud agentium palam incurrat. Tenebit quoque nonnullorum animos tam infelix stupor, & caligo, ut æstimandi suo pretio unionem vestram facultate careant. Verum hos omitto, quum illorum misereri potius quam tantam simplicitatem castigare conveniat. Gnaros rerum civilium, & dignos graviore examine judices poscimus. Horum e numero nullus erit, qui non dubitet, an, si magnam vitæ partem uni isti contemplationi impendat, satis quidem admirari possit Unionis Britannicæ successum. Ecquod unquam operosius, ecquod spem & votorum audaciam magis excedens negotium susceptum? Quam multi

18 ORATIO *de* UTILITATE

de exitu solliciti fuere? Quotusquisque optatum ad finem rem aductum iri credidit? Sunt ita natura comparata hominum ingenia, ut amicitiam & arctiorem societatem licet maxime appetant, non semper tamen conditiones, quibus eadem firmanda sit expedire noverint. Non latuit Anglos & Scotos fore in rem utrorumque ut e geminis regnis unum fieret. At leges, quibus ista unio sancienda erat, invenire tales, ut mutuo probarentur, illud prorsus erat difficile. Fuit itaque res aliquoties tentata, sed omissa identidem ob exiguam illam perficiendi spem. Tandem visum ita Numini, Sapientiam largiri eximiam, qua absolvi posset feliciter, quod diu nequicquam agitatum fuit. Quanto minus Illustrissimi Proceres expectari, id potuit, eo majori & conspectiori, dum damnata jam votiva Britannia gaudio locus est factus. Gratulandum vobis, gratulandum Scotis, quum utrisque e sententia cesserit, quod dudum optabatur. Gratulandum Serenissimæ Reginæ vestræ, cujus auspiciis ad tantæ felicitatis culmen perventum. Multa sunt, ac pene innumera quæ Illustrē hanc Heroīnam ab oblivione & temporum injuria vindicatura sunt. Quod tam longum tempus
ipſius

ipsius virtutum Regiarum Splendorem obscurare poterit. Innotescet ipsius nomen apud posteros ex multiplici magnorum incæptorum successu. Inter decora tamen virtutum & egregiè gestorum, vel præcipuè illud effulgebit, quod ipsâ demum regnante unitæ gentes Britannicæ. Cum cæteras ob causas prætergressa gloriosissimorum etiam virorum magnitudinem videbitur tum ob id, quod operam suam ad sanciendam pulcherrimam & saluberrimam unionem, vos potissimum delegerit Proceres utriusque Regni qui tanta illam prudentia ad foelices exitus perduxistis, æternitate & posterorum admiratione dignissima censebitur. Sit notabilis in historia ille Annus quo iidem & Angliæ & Scotiæ Reges præesse cœpere quid demum istud, quo geminis è regnis unum factum? Hinc sequentis ævi homines ut auspicatissimi temporis novum initium ducent. Huc, quum opum Britannicarum præcipuum quæretur incrementum, respicient. Ita plane quum res se habeat, illustrissimi Proceres, quæ oratio satis digna adhibebitur? qua ingenii abundantia argumento, quod suscepi, satisfiet? Expectandum donec præstantioribus in tractatione ejus desudare lubeat. Meis viribus majus est hoc onus.

20 ORATIO de UTILITATE

onus. Potuisssem vereri, ne temeritatis arguerer, nisi sperassem ipsam per se pietatem gratam fore. Quod si dicendi genus, ut leve, & gloriæ vestræ splendorem non satis æquans aspernamini; at apimo non potuisse meliorem à quoquam proferri gratulationis indicia, credere licet. Quin præsentem ut vobis omni-que Britanniae felicitatem obtigisse non mediocriter gaudeo, ita preces pro sequentis temporis fortuna fundo, & ut duret vobis regnoque vestro plenissimus, tribuente numine, bonorum omnium cumulus, castissime veneror.

FINIS

